

การออกแบบชุดตัวอักษรไทยจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม THE DESIGNS OF THE THAI ALPHABETS WITH THE IDENTITIES OF NAKHON PATHOM PROVINCE

สุรพงษ์ ประเสริฐศักดิ์* SURAPONG PRASERTSAK*

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการออกแบบชุดตัวอักษรไทยจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบชุดตัวอักษรไทยจากอัตลักษณ์ของจังหวัดนครปฐมและเป็นแนวทางในการศึกษาต่อผู้ที่สนใจในการออกแบบตัวอักษรจากอัตลักษณ์ต่าง ๆ โดยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยและการสัมภาษณ์นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ ปรากฏชุมชนของจังหวัดนครปฐม จำนวน 5 คน เพื่อค้นหาอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม จากนั้นสรุปและดำเนินการออกแบบต้นแบบชุดตัวอักษรไทยจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม จำนวน 10 แบบ นำต้นแบบตัวอักษรไปสอบถามเพื่อคัดเลือกรูปแบบตัวอักษรที่เหมาะสมและประเมินประสิทธิภาพรูปแบบตัวอักษร โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ชุมชนท้องถิ่น และนักวิชาการ จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก (เรขศิลป์) และนักวิชาการสายอาชีพ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน ผู้วิจัยพบว่า ชุดตัวอักษรจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม สามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกถึงจังหวัดนครปฐม และมีความเหมาะสมกับการใช้งานตัวอักษรประเภทหัวเรื่องได้ อยู่ในระดับมาก จากนั้นดำเนินการออกแบบชุดตัวอักษรที่ผ่านการคัดเลือก ได้แก่ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวเลขไทยและอารบิก แล้วนำไปสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจในรูปแบบชุดตัวอักษรจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม โดยกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ (1) อาชีพนักออกแบบกราฟิก จำนวน 10 คน อายุ 25-60 ปี มีประสบการณ์ในการทำงาน ไม่น้อยกว่า 2 ปี (2) บุคคลทั่วไป จำนวน 30 คน อายุ 20-60 ปี มีประสบการณ์ในการใช้งานเกี่ยวกับการออกแบบกราฟิก พบว่าชุดตัวอักษรไทยจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน อยู่ในระดับมาก และมีตัวอักษรที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ ตัวอักษร “ก” มีลักษณะคล้ายคลึงกับ “ถ” ตัวอักษร “ห” มีลักษณะคล้ายคลึงกับ “น” และ ตัวเลข “๑” ไทย หางยาวลงมามากกว่าฐานของตัวอักษรอื่น ๆ

คำสำคัญ: การออกแบบตัวอักษรไทย/ อัตลักษณ์/ จังหวัดนครปฐม

*อาจารย์ สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, saho_design@hotmail.com.

* Lecturer, Visual Communication design, Faculty Of Humanities And Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University, saho_design@hotmail.com.

Receive 28/1/66, Revise 11/5/66, Accept 17/5/66

Abstract

The purposes of the research study, the designs of the Thai alphabets with the identities of Nakhon Pathom Province, are to design the alphabets and to provide the guidelines for people who are interested in designing alphabets with identities. The documents, texts and studies were reviewed. The five scholars who were the community philosophers in the province were interviewed in order to identify the identities of the province. Then, it was summarized and the ten prototype Thai alphabets were designed with the identities. The alphabets were revised by the seven experts in history, arts, cultures and local communities in order to select the appropriate alphabets and to evaluate the efficiencies of the alphabets. The experts consisted of the three scholars and the four experts in graphic design and 5 years of professional experiences or longer. It was found that the alphabets could represent the characteristics of the province, and the alphabets were appropriate for titles at the high level. The selected alphabets were consonants, vowels, tone marks, Thai numbers and Arabic numbers. The opinions and the satisfactions towards the alphabets were surveyed from the samples as follows: (1) the 10 professional designers who were 25 – 60 years with two years of working experiences or longer and (2) the 30 individuals who were 20 – 60 years with experiences in graphic design. It was found that the alphabets could clearly communicate their meanings at the high level. There were the alphabets that must be revised. “ก” (Kor) was similar to “ถ” (Thor). “ห” (Hor) was similar to “น” (Nor). “๑”, a Thai number, had the tail longer than that of the other alphabets.

Keywords: Thai Alphabets Designs/ Identities/ Nakhon Pathom Province

บทนำ

ปัจจุบัน ในการออกแบบกราฟิก ได้แก่ โปสเตอร์ แผ่นพับ ใบปลิว ป้าย เมนูอาหาร บรรจุภัณฑ์ รวมไปถึงสื่อต่าง ๆ ประกอบไปด้วย รูปภาพ ลวดลายเชิงกราฟิก สี และตัวอักษร โดยในการเลือกใช้ รูปภาพ ลวดลายเชิงกราฟิก สี และตัวอักษร ในการออกแบบนั้นจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของงานออกแบบนั้น ๆ เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ กระป๋องคุกกี้ที่จำหน่ายในกลุ่มสินค้าราคาสูง 1. รูปภาพ การเลือกใช้รูปภาพ มุมมองของภาพคุกกี้ โทนสีของภาพคุกกี้ การจัดวางรูปภาพคุกกี้ โดยรูปภาพคุกกี้จะต้องแสดงบุคลิกและส่งผลทำให้เกิดความรู้สึกว่าสินค้ามีราคาสูง 2. สี การเลือกใช้สีจะต้องเลือกใช้สีที่สนับสนุนให้กระป๋องคุกกี้แสดงรู้สึกว่าเป็นสินค้าราคาสูง ตัวอย่างเช่น สีทอง สีเงิน หรือกลุ่มสีเมทัลลิก เป็นต้น 3. ลวดลายเชิงกราฟิกจะต้องออกแบบให้สอดคล้องและสนับสนุนให้กระป๋องคุกกี้รู้สึกแสดงความรู้สึกว่าเป็นสินค้าราคาสูง 4. ตัวอักษร รูปแบบตัวอักษร หรือ ฟอนต์ (Font) ที่นำไปใช้จะต้องสอดคล้องแสดงบุคลิก และสนับสนุนให้กระป๋องคุกกี้รู้สึกได้ว่าเป็นสินค้าราคาสูง เป็นต้น รูปแบบตัวอักษรเป็นส่วนประกอบสำคัญในการออกแบบกราฟิก เนื่องจากรูปแบบตัวอักษรจะต้องสื่อสาร สื่อความหมาย และต้องแสดงบุคลิก เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ของสินค้านั้นไปถึงภาพลักษณ์แบรนด์นั้น ๆ ด้วย

ตัวอักษร หรือ ฟอนต์ (Font) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำผลงานออกแบบกราฟิก ที่ปัจจุบันต้องพึ่งพาการใช้ เทคโนโลยีในการออกแบบไม่เพียงแต่การอำนวยความสะดวกให้นักออกแบบเลือกใช้รูปแบบได้อย่างอิสระ หลากหลายเท่านั้น ในเชิงคุณภาพการสื่อสาร ตัวอักษร หรือ ฟอนต์ (Font) ยังมีบทบาทในการกำหนดน้ำเสียงของข้อมูลที่ถูกออกแบบจัดวางโดยนักออกแบบ¹

ตัวอย่างความสำคัญของรูปแบบตัวอักษรที่ใช้ในการออกแบบ เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ แอ่วเหนือม่วนใจ๋ วิถีไทย วิถีล้านนา การออกแบบป้ายประชาสัมพันธ์ ได้ใช้ตัวอักษรที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของล้านนา หรือภาคเหนือของไทย ในการออกแบบ ส่งผลให้ป้ายประชาสัมพันธ์แสดงอัตลักษณ์ ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ของงานได้ชัดเจน และส่งผลให้ผู้พบเห็นเข้าใจและรู้สึกว่าเป็นการจัดงานที่เกี่ยวข้องกับล้านนา หรือภาคเหนือของไทยได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาพที่ 1 ภาพตัวอย่างป้ายประชาสัมพันธ์
ที่มา : ทราเวลทูไกด์.คอม (travel2guide.com), 2560

1. วิสิทธิ์ โพธิ์รัตน์. “การออกแบบตัวพิมพ์จากเอกลักษณ์ลายมือของทวี วิชญ์กร,” การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ครั้งที่ 5. (31 สิงหาคม – 1 กันยายน 2560): 210-212.

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่ารูปแบบตัวอักษร มีความสำคัญในการออกแบบกราฟิก ซึ่งสามารถแสดงอัตลักษณ์ ของป้ายประชาสัมพันธ์ เนื่องด้วยจังหวัดนครปฐมนั้นมีสินค้า ผลิตภัณฑ์ งานพิธี วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวประจำจังหวัดมากมาย อาทิเช่น ผลิตภัณฑ์ด้านอาหาร ผลิตภัณฑ์สินค้าทางการเกษตร งานเทศกาลนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ พระราชวังสนามจันทร์ หอภาพยนตร์ ตลาดน้ำ เป็นต้น ซึ่งในการออกแบบกราฟิกเพื่อใช้ในสื่อประชาสัมพันธ์ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์สินค้า ผลิตภัณฑ์ นั้น มีความต้องการรูปแบบตัวอักษรที่สามารถแสดงอัตลักษณ์ของจังหวัดนครปฐม เพื่อให้สินค้า ผลิตภัณฑ์ และสื่อประชาสัมพันธ์ แสดงบุคลิกของจังหวัดนครปฐม ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่ง ณ ปัจจุบันยังไม่ปรากฏรูปแบบตัวอักษรที่แสดงถึงบุคลิกของจังหวัดนครปฐม

ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ในการศึกษาและค้นคว้ารวมถึงการออกแบบชุดตัวอักษรเพื่อสามารถอัตลักษณ์ของจังหวัดนครปฐม และสามารถนำไปใช้ในการออกแบบกราฟิกรวมไปถึงสื่อต่าง ๆ อาทิเช่น สินค้าOTOP ของจังหวัดนครปฐม ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ แผ่นพับ ใบปลิว รวมถึงสื่อประชาสัมพันธ์งานพิธี วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและค้นคว้าอัตลักษณ์ของจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อออกแบบชุดตัวอักษรไทยจากอัตลักษณ์ของจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจรูปแบบชุดตัวอักษรจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

ออกแบบชุดตัวอักษรไทย ได้แก่ พยัญชนะ 44 รูป สระ 21 รูป วรรณยุกต์ 4 รูป ตัวเลขไทยและอารบิก 0-9

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษา วิเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐมและการออกแบบชุดตัวอักษรไทย
2. สัมภาษณ์นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ หรือปราชญ์ชุมชนของจังหวัดนครปฐม จำนวน 5 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ของจังหวัดนครปฐมแล้วนำไปใช้ในการออกแบบตัวอักษร
3. ออกแบบต้นแบบตัวอักษรไทยจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม จำนวน 10 แบบ
4. คัดเลือกและการประเมินประสิทธิภาพต้นแบบตัวอักษรไทยจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน
5. นำต้นแบบที่คัดเลือกไปออกแบบชุดตัวอักษร ได้แก่ พยัญชนะ 44 รูป สระ 21 รูป วรรณยุกต์ 4 รูป ตัวเลขไทยและอารบิก 0-9
6. สำนวความคิดเห็นและความพึงพอใจในรูปแบบชุดตัวอักษรไทยจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม โดยอาชีพนักออกแบบกราฟิก จำนวน 10 คน และบุคคลทั่วไป จำนวน 30 คน
7. ปรับปรุงแก้ไข และสรุปผล

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การออกแบบชุดตัวอักษรไทยจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐมนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและการออกแบบโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ หรือปราชญ์ชุมชนของจังหวัดนครปฐม เพื่อค้นหาอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม

ผลที่ได้จากการศึกษา โดยการนำข้อมูลด้านต่าง ๆ ของจังหวัดนครปฐม ได้แก่ (1) ประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครปฐม (2) อาณาเขต (3) เขตการปกครอง (4) สภาพภูมิประเทศ (5) ทรัพยากรธรรมชาติ (6) ลักษณะประชากร (7) ลักษณะเศรษฐกิจ (8) ตราประจำจังหวัดนครปฐม (9) คำขวัญประจำจังหวัด (10) พรรณไม้ประจำจังหวัด (11) สถานที่ท่องเที่ยว (12) โบราณสถาน (13) วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ภาพลักษณ์ บุคลิกภาพจังหวัดนครปฐม จากนั้นวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ หรือปราชญ์ชุมชนของจังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ของจังหวัดนครปฐมสรุปได้ดังนี้

อัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม ที่มีความโดดเด่น ผู้คนมีความรู้สึกและมีความเข้าใจร่วมกันมากที่สุด ได้แก่ องค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งหากกล่าวหรือนึกถึงจังหวัดนครปฐมนั้นจะนึกถึงองค์พระปฐมเจดีย์เป็นอันดับแรก หรือเห็นภาพองค์พระปฐมเจดีย์เป็นอันดับแรก ลักษณะเฉพาะขององค์พระปฐมเจดีย์ปัจจุบัน เป็นเจดีย์ทรงลังกา (รูประฆังคว่ำ) แบบสุโขทัย มีรูปร่าง รูปทรง สัดส่วน และรายละเอียดเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากเจดีย์อื่น ๆ ได้แก่ (1) รูปร่าง รูปทรง และสัดส่วนมีลักษณะอ้วนป้อมกว่าเจดีย์อื่น ๆ (2) เป็นเจดีย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย (3) มีปากผายมหิมาหรือฐานของเจดีย์กว้างกว่าเจดีย์อื่น ๆ (4) มีช่องลมกลางเจดีย์ที่เจดีย์อื่น ๆ ไม่มี (5) มีสีเหลืองทอง

ส่วนบุคลิกภาพของจังหวัดนครปฐม ได้แก่ โกล้เมืองหลวง เป็นคนเมือง มีความเป็นท้องถิ่น พื้นถิ่น ชาวบ้าน ชนบท และมีวัฒนธรรม หรือสรุปได้ว่า เป็นคนเมืองที่มีความเป็น ชาวบ้าน ชนบท และมีวัฒนธรรม²

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบตัวอักษรไทย จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการในการออกแบบตัวอักษรไทย ข้อกำหนด กฎเกณฑ์ในการออกแบบตัวอักษรไทย จากการศึกษาพบว่าการออกแบบตัวอักษรไทยจะต้องคำนึงถึง (1) การสื่อความหมายที่ชัดเจน ไม่กำกวม เช่น หากออกแบบตัวอักษร ก ไก่ นั้น จะต้องสื่อความหมายเป็น ก ไก่ ได้ชัดเจน ไม่สามารถสื่อความหมายเป็นตัวอักษรอื่นได้ (2) อารมณ์และความรู้สึกของตัวอักษร เช่น ต้องการออกแบบตัวอักษรที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกถึง น่ารัก เท่ เก๋ แก่ ทันสมัย ดูพื้นถิ่น ความเป็นไทย ความมีวัฒนธรรม จะต้องออกแบบอย่างไรจึงจะสามารถทำให้ตัวอักษรเกิดอารมณ์และความรู้สึกนั้นได้³

1.3 การวิเคราะห์ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกถึงเมือง รูปแบบตัวอักษรที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกถึงชาวบ้านหรือชนบท และรูปแบบตัวอักษรที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกถึงวัฒนธรรม เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยวิธีการ Data Analysis โดยการคัดเลือกรูปแบบตัวอักษรในทุกประเภทและแบ่งตัวอักษรตามรูปลักษณ์ที่แตกต่างกันทางลักษณะทางกายภาพ เป็น 3 ประเภท โดยได้หีบยกการแบ่งประเภทตัวอักษรไทยตาม วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์ ดังนี้ (1) ตัวอักษรแบบมาตรฐานหรือแบบราชการ (2) ตัวอักษรแบบคัดลายมือหรือตัว

2. ปิยะวรรณ ปิ่นแก้ว, เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง และพรสนอง วงศ์สิงห์ทอง, “การศึกษาเอกลักษณ์ ภาพลักษณ์บุคลิกภาพจังหวัดนครปฐม,” *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร* ปีที่ 37, เล่มที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2560): 223-244.

3. วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์, *อักษรประดิษฐ์ Lettering Design* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร, 2545).

เขียน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1. แบบตัวอาลักษณ์ 2. แบบตัวريبป็น 3. แบบตัวเขียนอิสระหรือตัวเขียนหวัด (3) ตัวอักษรแบบประดิษฐ์

ประเภทตัวอักษรไทย	ลำดับ	รูปแบบตัวอักษร	อารมณ์ ความรู้สึก		
			เมือง	ชาวบ้านหรือชนบท	วัฒนธรรม
ตัวอักษรแบบมาตรฐานหรือแบบราชการ	1	ตัวอักษรไทย			✓
	2	ตัวอักษรไทย	✓		✓
	3	ตัวอักษรไทย			✓
	4	ตัวอักษรไทย			✓
	5	ตัวอักษรไทย			✓
	6	ตัวอักษรไทย			✓
ตัวอักษรแบบคัดลายมือหรือตัวเขียน	แบบตัวอาลักษณ์	1			✓
		2	ตัวอักษรไทย		✓
		3	ตัวอักษรไทย		✓
		4	ตัวอักษรไทย		✓
		5	ตัวอักษรไทย	✓	✓
		6	ตัวอักษรไทย		✓
	แบบตัวريبป็น	1	ตัวอักษรไทย		✓
		2	ตัวอักษรไทย		✓
		3	ตัวอักษรไทย		✓
		4	ตัวอักษรไทย		✓
		5	ตัวอักษรไทย		✓
		6	ตัวอักษรไทย		✓
ตัวอักษรแบบประดิษฐ์	ตัวอักษรแบบคัดลายมือหรือตัวเขียน	1	ตัวอักษรไทย		✓
		2	ตัวอักษรไทย		✓
		3	ตัวอักษรไทย		✓
		4	ตัวอักษรไทย		✓
		5	ตัวอักษรไทย		✓
		6	ตัวอักษรไทย		✓
		7	ตัวอักษรไทย		✓
		8	ตัวอักษรไทย		✓
	ตัวอักษรแบบประดิษฐ์	1	ตัวอักษรไทย	✓	✓
		2	ตัวอักษรไทย	✓	
		3	ตัวอักษรไทย	✓	
	ตัวอักษรแบบประดิษฐ์	4	ตัวอักษรไทย	✓	
		5	ตัวอักษรไทย	✓	
		6	ตัวอักษรไทย	✓	
		7	ตัวอักษรไทย	✓	
		8	ตัวอักษรไทย	✓	
		9	ตัวอักษรไทย	✓	
		10	ตัวอักษรไทย	✓	
		11	ตัวอักษรไทย	✓	

ภาพที่ 2 ตารางการวิเคราะห์รูปแบบอักษรที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก เมือง, ชาวบ้านหรือชนบท, วัฒนธรรม
ที่มา : ผู้วิจัย

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์พบว่า ลักษณะของตัวอักษรที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกถึง เมือง มีลักษณะตัวอักษรที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกทันสมัย สมัยใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะตัวอักษรแบบไม่มีหัว ขนาดเส้นตัวอักษรเท่ากันทั้งตัวอักษร ใช้รูปทรงเรขาคณิต ใช้รูปทรงสมมาตรในการออกแบบเป็นหลัก

ลักษณะของตัวอักษรที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกถึง ชาวบ้านหรือชนบท มีลักษณะตัวอักษรที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกพื้นถิ่น บ้านนอก เป็นกันเอง ไม่มีพิธีรีตอง สบายๆ ไม่เคร่งกฏเกณฑ์ ซึ่งมีลักษณะตัวอักษร มีลักษณะตัวอักษรไม่เป็นทางการ ตัวอักษรลายมือเขียน มีขนาดหนาและบางในตัวอักษร ไม่ใช้รูปทรงสมมาตร ไม่ใช้รูปทรงเรขาคณิต ตัวอักษรไม่ตั้งตรง ทางหวัด

ลักษณะของตัวอักษรที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกถึง วัฒนธรรม มีลักษณะตัวอักษรที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกเก่าแก่ โบราณ อมตะ มีคุณค่า วิจิตร ตระการตา ซึ่งมีลักษณะเส้นตัวอักษร หนาและบางไม่เท่ากันคล้ายการเขียนด้วยปากกั น ทั้งแบบแบนและแบบมน รูปทรงสมมาตร หัวและหางตัวอักษรมีลักษณะการเขียนแบบตัวอักษรสมัยก่อน เช่น หัวหวัด หางหวัด หวดด้านบน หวดด้านล่างและกลางตัวอักษรหรือหยักกลางตัวอักษร

ภาพที่ 4 ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 1

ที่มา : ผู้วิจัย

2. ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 2 ผู้วิจัยได้นำรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ โดยใช้ส่วนของรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ นำมาแทนเส้นแนวตั้งทั้ง 2 เส้น ได้แก่ เส้นหน้าและเส้นหลังของตัวอักษร โดยทดลองให้เส้นไปในทิศทางเดียวกัน ใช้ขนาดของเส้นตัวอักษรเท่ากันทั้งตัวอักษรเพื่อให้ความความทันสมัย (เมือง) ตัวอักษรไม่ตั้งตรง ตัวอักษรไม่ใช่รูปทรงเรขาคณิต ทางวัด (ชาวบ้าน ชนบท) ทางวัดปลายแหลม หักกลางตัวอักษร (วัฒนธรรม)

ภาพที่ 5 ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 2

ที่มา : ผู้วิจัย

3. ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 3 ผู้วิจัยได้นำรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ โดยใช้ส่วนของรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ นำมาแทนเส้นแนวตั้งทั้ง 2 เส้น ได้แก่ เส้นหน้าและเส้นหลังของตัวอักษร โดยทดลองให้เส้นไปในทิศทางเดียวกัน ใช้ขนาดของเส้นตัวอักษรเท่ากันทั้งตัวอักษรเพื่อให้ความความทันสมัย (เมือง) ตัวอักษรไม่ตั้งตรง ตัวอักษรไม่ใช่รูปทรงเรขาคณิต ทางวัด (ชาวบ้าน ชนบท) ทางวัดปลายแหลม หักกลางตัวอักษร (วัฒนธรรม)

ภาพที่ 6 ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 3

ที่มา : ผู้วิจัย

4. ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 4 ผู้วิจัยได้นำรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ โดยใช้ส่วนของรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ นำมาแทนเส้นแนวตั้งทั้ง 2 เส้น ได้แก่ เส้นหน้าและเส้นหลังของตัวอักษร โดยใช้ทิศทางเดียวกัน และทดลองกลับด้านโดยใช้ด้านนอกของรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ ใช้ขนาดของเส้นตัวอักษร เท่ากันทั้งตัวอักษรเพื่อให้มีความทันสมัย (เมือง) ตัวอักษรไม่ใช่รูปทรงเรขาคณิต ทางตัววัด (ชาวบ้าน ชนบท) ทางตัววัด ปลายแหลม หักกลางตัวอักษร (วัฒนธรรม)

ภาพที่ 7 ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 4

ที่มา : ผู้วิจัย

5. ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 5 ผู้วิจัยได้นำรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ โดยใช้ส่วนของรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ นำมาแทนเส้นแนวตั้งทั้ง 2 เส้น ได้แก่ เส้นหน้าและเส้นหลังของตัวอักษร โดยใช้ทิศทางตรงข้ามกัน และทดลองเพิ่มเติมโดยการเอียงเพื่อให้ตัวอักษรตั้งตรงมากขึ้น ใช้ขนาดของเส้นตัวอักษร เท่ากันทั้งตัวอักษรเพื่อให้มีความทันสมัย (เมือง) ตัวอักษรไม่ใช่รูปทรงเรขาคณิต ทางตัววัด (ชาวบ้าน ชนบท) ทางตัววัด ปลายแหลม หักกลางตัวอักษร (วัฒนธรรม)

ภาพที่ 8 ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 5

ที่มา : ผู้วิจัย

6. ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 6 ผู้วิจัยได้นำรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ โดยใช้ส่วนของรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ นำมาแทนเส้นแนวตั้งทั้ง 2 เส้น ได้แก่ เส้นหน้าและเส้นหลังของตัวอักษร โดยใช้ทิศทางเดียวกัน ทดลองเพิ่มเติมโดยการนำฐานขององค์พระปฐมเจดีย์ไปใช้เป็นฐานของตัวอักษร ใช้ขนาดของเส้นตัวอักษร เท่ากันทั้งตัวอักษรเพื่อให้มีความทันสมัย (เมือง) ตัวอักษรไม่ใช่รูปทรงเรขาคณิต ตัวอักษรไม่ตั้งตรง (ชาวบ้าน ชนบท) หักกลางตัวอักษร (วัฒนธรรม)

ภาพที่ 9 ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 6

ที่มา : ผู้วิจัย

7. ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 7 ผู้วิจัยได้นำรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ โดยใช้ส่วนของรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ นำมาแทนเส้นแนวตั้งทั้ง 2 เส้น ได้แก่ เส้นหน้าและเส้นหลังของตัวอักษร โดยใช้ทิศทางเดียวกันแต่ขนาดไม่เท่ากัน ทดลองเพิ่มเติมโดยการนำฐานขององค์พระปฐมเจดีย์ไปใช้เป็นฐานของตัวอักษร ใช้ขนาดของเส้นตัวอักษรเท่ากันทั้งตัวอักษรเพื่อให้มีความทันสมัย (เมือง) ตัวอักษรไม่ตั้งตรง ตัวอักษรไม่ใช่รูปทรงเรขาคณิตทางวัด (ชาวบ้าน ชนบท) ทางวัด (วัฒนธรรม)

ภาพที่ 10 ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 7

ที่มา : ผู้วิจัย

8. ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 8 นี้ ผู้วิจัยได้นำรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ โดยใช้ส่วนของรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ นำมาแทนเส้นแนวตั้งทั้ง 2 เส้น ได้แก่ เส้นหน้าและเส้นหลังของตัวอักษร โดยใช้ทิศทางเดียวกัน ทดลองเพิ่มเติมโดยการเอียงเพื่อให้ตัวอักษรตั้งตรงมากขึ้นและนำฐานขององค์พระปฐมเจดีย์ไปใช้เป็นฐานของตัวอักษร ใช้ขนาดของเส้นตัวอักษรเท่ากันทั้งตัวอักษรเพื่อให้มีความทันสมัย (เมือง) ตัวอักษรไม่ใช่รูปทรงเรขาคณิตทางวัด (ชาวบ้าน ชนบท) ทางวัด (วัฒนธรรม)

ภาพที่ 11 ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 8

ที่มา : ผู้วิจัย

9. ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 9 นี้ ผู้วิจัยได้นำรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ โดยใช้บางส่วนของรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์และช่องลมขององค์พระปฐมเจดีย์ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของตัวอักษร หากสังเกต สามารถทำให้รู้สึกได้ว่าเป็นองค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งมีความอ้วน ป้อม และมีช่องลมตรงกลางตัวอักษร ใช้ขนาดของเส้นตัวอักษร เท่ากันทั้งตัวอักษรเพื่อให้มีความทันสมัย (เมือง) ตัวอักษรไม่ใช่รูปทรงเรขาคณิต ไม่ตั้งตรง ลายมือเขียน (ชาวบ้าน ชนบท) ลักษณะตัวอักษรเก่าแก่ อมตะ (วัฒนธรรม)

ภาพที่ 12 ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 9

ที่มา : ผู้วิจัย

10. ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 10 นี้ ผู้วิจัยได้นำรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ โดยใช้ส่วนของรูปร่าง รูปทรงที่เป็นระฆังขององค์พระปฐมเจดีย์นำมาใช้เป็นตัวอักษร ใช้ขนาดของเส้นตัวอักษรเท่ากันทั้งตัวอักษรเพื่อให้มีความทันสมัย (เมือง) ลักษณะลายมือเขียน (ชาวบ้าน ชนบท) ลักษณะตัวอักษรเก่าแก่ อมตะ หางตัววัด (วัฒนธรรม)

ภาพที่ 13 ต้นแบบตัวอักษรไทยชุดที่ 10

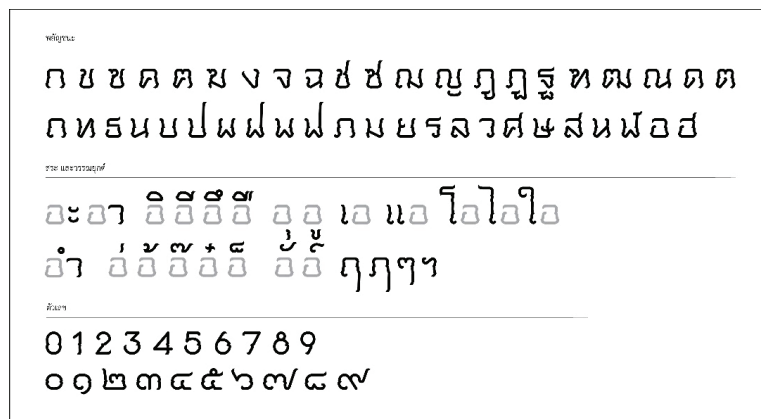
ที่มา : ผู้วิจัย

3. การคัดเลือกและการประเมินประสิทธิภาพต้นแบบตัวอักษร ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอผลงานต้นแบบจำนวน 10 แบบ แก่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ชุมชนท้องถิ่น และนักวิชาการ จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก (เรขศิลป์) และนักวิชาการสายอาชีพ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน ได้ผลดังนี้ คือ ต้นแบบตัวอักษรที่มีความเหมาะสมและแสดงอารมณ์ความรู้สึกถึงจังหวัดนครปฐมมากที่สุดได้แก่ ต้นแบบตัวอักษรไทย ชุดที่ 5

ภาพที่ 14 ตัวอย่างรูปแบบอักษรที่ผ่านการคัดเลือกโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
ที่มา : ผู้วิจัย

หลังจากผ่านการคัดเลือกต้นแบบตัวอักษรและการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบตัวอักษรโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำรูปแบบที่ผ่านการคัดเลือกไปดำเนินออกแบบชุดตัวอักษรไทย ได้แก่ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวเลขไทยและอารบิก ดังภาพ

ภาพที่ 15 ตัวอย่างการออกแบบชุดตัวอักษรไทย ได้แก่ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวเลขไทยและอารบิก
ที่มา : ผู้วิจัย

4. การสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจในรูปแบบชุดตัวอักษรไทยจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม
หลังจากที่ได้ดำเนินการออกแบบชุดตัวอักษรทั้งหมดแล้วนั้น ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจ
ในรูปแบบชุดตัวอักษรจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม และได้ดำเนินการสำรวจ จากกลุ่มตัวอย่าง สรุปลงได้ดังนี้

4.1 กลุ่มตัวอย่างที่ 1 อาชีพนักออกแบบกราฟิก จำนวน 10 คน อายุ 25-60 ปี มีประสบการณ์ในการทำงาน

ไม่น้อยกว่า 2 ปี สรุปได้ดังนี้

- มีพยัญชนะที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่น ๆ หรือสื่อความหมายไม่ชัดเจน ร้อยละ 20 ได้แก่ ตัวอักษร “ก” มีลักษณะคล้ายคลึงกับ “ถ” และ “ห” คล้ายคลึงกับ “น”

- ไม่มีสระและวรรณยุกต์ ที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่น ๆ หรือสื่อความหมายไม่ชัดเจน

- มีตัวเลข ที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่นๆ หรือสื่อความหมายไม่ชัดเจนไม่เหมาะสม ได้แก่ ตัวเลข “๑” ไทย หางยาวลงมามากกว่า ฐานของตัวอักษรอื่น ๆ เกินไป

- ตัวอักษรสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ : มากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2, น้อยที่สุด = 1 ซึ่งผลจากการสำรวจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยรวม 4.7 (มากที่สุด)

4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ได้แก่ บุคคลทั่วไป จำนวน 30 คน เป็นผู้ที่ใช้งานเกี่ยวกับการออกแบบกราฟิก อายุ 20-60 ปี สรุปได้ดังนี้

- มีพยัญชนะที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่น ๆ หรือสื่อความหมายไม่ชัดเจน ร้อยละ 6.7 ได้แก่ ตัวอักษร “ก” มีลักษณะคล้ายคลึงกับ “ถ”

- ไม่มีสระและวรรณยุกต์ ที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่น ๆ หรือสื่อความหมายไม่ชัดเจน

- ไม่มีตัวเลข ที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่นๆ หรือสื่อความหมายไม่ชัดเจน

- ตัวอักษรสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ : มากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2, น้อยที่สุด = 1 ซึ่งผลจากการสำรวจอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยรวม 4.3 (มาก)

5. การปรับปรุงแก้ไข หลังจากได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจในรูปแบบชุดตัวอักษรไทย จากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม แล้วนั้น ผู้วิจัยได้มีการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบตัวอักษรตามข้อเสนอแนะจากการสำรวจดังนี้

1. ตัวอักษร ก และ ถ คล้ายคลึงกันเกินไป ไม่ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขโดยการออกแบบให้หัวตัวอักษร ถ ให้ยาวขึ้นและม้วนมากกว่าเดิม เพื่อให้เกิดหัวตัวอักษรที่ชัดเจนขึ้นและมีความแตกต่างจากตัวอักษร ก มากขึ้น ซึ่งเมื่อแก้ไขแล้วจะส่งผลกระทบไปถึงหัวตัวอักษรอื่น ๆ ที่มีลักษณะหัวตัวอักษรรูปแบบเดียวกัน ได้แก่ ณ ญ ณ ซึ่งจะต้องแก้ไขให้มีลักษณะเดียวกันด้วย

ภาพที่ 16 ตัวอย่างการแก้ไขตัวอักษร ถ
ที่มา : ผู้วิจัย

2. ตัวอักษร น และ ห คล้ายคลึงกันเกินไป ไม่ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขโดยการออกแบบให้เส้นกลางตัวอักษร ห ให้มีความโค้งและสูงชันมากกว่าเดิม เพื่อให้เกิดหัวตัวอักษรที่ชัดเจนขึ้นและมีความแตกต่างจากตัวอักษร น มากขึ้น ซึ่งเมื่อแก้ไขเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้ตรวจสอบผลกระทบต่อลักษณะโดยรวมของตัวอักษรอื่น ๆ แล้วนั้น สรุปว่า ไม่พบผลกระทบต่อตัวอักษรอื่น ๆ

น น น ห

แบบเดิม

แบบใหม่

ภาพที่ 17 ตัวอย่างการแก้ไขตัวอักษร ห

ที่มา : ผู้วิจัย

3. ตัวเลขไทย ๑ หางยาวลงมาจากเส้นฐานหรือเส้นพื้นตัวอักษร ทำให้เป็นตัวอักษรที่ไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขโดยการออกแบบให้ตัวอักษรอยู่บนเส้นฐานหรือเส้นพื้นตัวอักษร และแก้ไขหัวตัวอักษรให้มนมากขึ้นเพราะทำให้รู้สึกเป็นตัวเลข ๑ ไทยได้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งเมื่อแก้ไขเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้ตรวจสอบผลกระทบต่อลักษณะโดยรวมของตัวเลขไทยอื่น ๆ แล้วนั้น สรุปว่า ไม่พบผลกระทบต่อตัวเลขไทย อื่น ๆ

๑ ๑

แบบเดิม

แบบใหม่

ภาพที่ 18 ตัวอย่างการแก้ไขตัวเลข ๑ ไทย

ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 19 ตัวอย่างการนำตัวอักษรไปใช้ในงานออกแบบ

ที่มา : ผู้วิจัย

ผลสรุปการดำเนินการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ ปราชญชุมชนของจังหวัดนครปฐม จำนวน 5 คน เพื่อค้นหาอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม สรุปว่าอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม ที่มีความโดดเด่น ผู้คนมีความรู้สึกและมีความเข้าใจร่วมกันมากที่สุดได้แก่ องค์พระปฐมเจดีย์ ส่วนลักษณะทางบุคลิกภาพของจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ไกล่เมืองหลวง เป็นคนเมือง มีความเป็นท้องถิ่น พื้นถิ่น ชาวบ้าน ชนบท และมีวัฒนธรรม หรือสรุปได้ว่า เป็นคนเมืองที่มีความเป็นชาวบ้าน ชนบท และมีวัฒนธรรม จากนั้นนำเอา อัตลักษณ์ และอารมณ์ความรู้สึก ไปออกแบบต้นแบบตัวอักษร จำนวน 10 แบบ โดยใช้รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ ฐานขององค์พระปฐมเจดีย์ ช่องลมขององค์พระปฐมเจดีย์ และตัวอักษรจะต้องมีอารมณ์ความรู้สึกถึง เป็นคนเมือง ชาวบ้าน ชนบท และมีวัฒนธรรม ร่วมด้วย

2. การคัดเลือกต้นแบบตัวอักษรและประเมินประสิทธิภาพ ผู้วิจัยนำต้นแบบตัวอักษร จำนวน 10 แบบ ไปสอบถามเพื่อคัดเลือกต้นแบบตัวอักษรและประเมินประสิทธิภาพ โดยการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ชุมชนท้องถิ่น นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก (เรขศิลป์) และนักวิชาการสายอาชีพ จำนวน 7 คน พบว่าตัวอักษรที่ผ่านการคัดเลือก คือ แบบตัวอักษรชุดที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยได้นำรูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ โดยใช้ส่วนของรูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ นำมาแทนเส้นแนวตั้งทั้ง 2 เส้น ได้แก่ เส้นหน้าและเส้นหลังของตัวอักษร โดยใช้ทิศทางตรงข้ามกัน ทดลองเพิ่มเติมโดยการเอียงเพื่อให้ตัวอักษรตั้งตรงมากขึ้น ใช้ขนาดของเส้นตัวอักษรเท่ากันทั้งตัวอักษรเพื่อให้มีความทันสมัย (เมือง) ตัวอักษรไม่ใช่รูปทรงเรขาคณิตทางวัด (ชาวบ้าน ชนบท) ทางวัดปลายแหลม หยักกลางตัวอักษร (วัฒนธรรม) โดยตัวอักษรสามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกถึงจังหวัดนครปฐม และมีความเหมาะสมกับการใช้งานตัวอักษรประเภทหัวเรื่องได้ อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยรวม 4.5 (มาก)

3. การสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจในรูปแบบชุดตัวอักษรจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม โดยการสำรวจอาชีพนักออกแบบกราฟิก จำนวน 10 คน อายุ 25-60 ปี มีประสบการณ์ในการทำงาน ไม่น้อยกว่า 2 ปี สรุปว่า

- มีพยัญชนะที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่น ๆ หรือสื่อความหมายไม่ชัดเจน ร้อยละ 20 ได้แก่ ตัวอักษร “ก” มีลักษณะคล้ายคลึงกับ “ถ” และ “ห” คล้ายคลึงกับ “น”

- ไม่มีสระและวรรณยุกต์ ที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่น ๆ หรือ สื่อความหมายไม่ชัดเจน
- มีตัวเลข ที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่นๆ หรือสื่อความหมายไม่ชัดเจนไม่เหมาะสม ได้แก่ ตัวเลข “๑” ไทย หางยาวลงมามากกว่า ฐานของตัวอักษรอื่นๆ เกินไป

- ตัวอักษรสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยรวม 4.7 (มากที่สุด)

4. การแบบสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจในรูปแบบชุดตัวอักษรจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม บุคคลทั่วไป จำนวน 30 คน อายุ 20-60 ปี ที่ใช้งานเกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกสรุปว่า

- มีพยัญชนะที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่นๆ หรือสื่อความหมายไม่ชัดเจน ร้อยละ 6.7 ได้แก่ ตัวอักษร “ก” มีลักษณะคล้ายคลึงกับ “ถ”

- ไม่มีสระและวรรณยุกต์ ที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่นๆ หรือ สื่อความหมายไม่ชัดเจน
- ไม่มีตัวเลข ที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เข้าพวกกับตัวอักษรอื่นๆ หรือสื่อความหมายไม่ชัดเจน
- ตัวอักษรสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยรวม 4.3 (มาก)

อภิปรายผล

1. ในการออกแบบตัวอักษรจากวิจัยเรื่องนี้ได้ค้นคว้าหาอัตลักษณ์และอารมณ์ความรู้สึกของจังหวัดนครปฐม ได้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ ในการออกแบบตัวอักษรสามารถทำให้ชุดตัวอักษรที่ออกแบบนั้น บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยตัวอักษรสามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึก รวมถึงมีบุคลิกภาพ และมีอัตลักษณ์ที่แสดงถึงจังหวัดนครปฐม ได้ดีและตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถนำตัวอักษรไปใช้ในงานออกแบบสื่อต่าง ๆ และบรรจุภัณฑ์สินค้าที่แสดงถึงจังหวัดนครปฐมได้

2. ในการออกแบบตัวอักษรนั้นจะต้องมีหลักเกณฑ์ในการออกแบบได้แก่ (1) ตัวอักษรจะต้องมีรูปแบบโครงสร้างที่ตรงกับตัวอักษรไทยการสื่อความหมายที่ชัดเจน ไม่กำกวม เช่น หากออกแบบตัวอักษร ก ไก่ นั้น จะต้องสื่อความหมายเป็น ก ไก่ ได้ชัดเจน ไม่สามารถสื่อความหมายเป็นตัวอักษรอื่นได้ (2) อารมณ์และความรู้สึกของตัวอักษร เช่น ต้องการออกแบบตัวอักษรที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกถึง น่ารัก เท่ เก๋ แก่ ทันสมัย ดูพื้นถิ่น ความเป็นไทย ความมีวัฒนธรรม จะต้องออกแบบอย่างไรจึงจะสามารถทำให้ตัวอักษรเกิดอารมณ์และรู้สึกนั้นได้ ที่กล่าวมาข้างต้นนี้มีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในงานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบตัวอักษรของ ชัยชนม์ นาคน้อย และ พงศ์เทพ อนุรักษ์

3. ในการออกแบบต้นแบบตัวอักษรไทยจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐมนั้น ได้มีการทดลองการใช้ส่วนต่าง ๆ ขององค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งได้แก่ รูปทรงของเจดีย์ ความโค้งของเจดีย์ ขนาดและสัดส่วนของเจดีย์ เส้นฐานของเจดีย์ ช่องลมของเจดีย์ ซึ่งทำให้รูปแบบของตัวอักษรที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้เกิดประสบการณ์ในการออกแบบเพิ่มมากขึ้น และได้รูปแบบ ลักษณะตัวอักษรในมุมมองใหม่มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ชุดตัวอักษรจากไทยอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการออกแบบตัวอักษรประเภทหัวเรื่อง ไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการอ่านรายละเอียด

2. ในการออกแบบตัวอักษร ในส่วนต่าง ๆ เช่น หัวตัวอักษร หางตัวอักษร ความโค้ง ความมน รวมไปถึงรูปแบบโดยรวมของตัวอักษร หากมีการแก้ไขในส่วนต่าง ๆ ตัวใดตัวหนึ่ง จะต้องย้อนกลับไปสำรวจตัวอักษรอื่น ๆ ที่มีลักษณะรูปแบบเดียวกัน เพื่อสำรวจว่าเป็นไปในทิศทางลักษณะรูปแบบเดียวกันหรือไม่ พร้อมทั้งแก้ไขให้มีลักษณะรูปแบบเดียวกัน

3. ในการออกแบบตัวอักษร ควรกำหนดรูปแบบตัวอักษรตั้งแต่ต้น เช่น หัวตัวอักษร หางตัวอักษร ความโค้งของตัวอักษร มุมของตัวอักษร เพื่อให้ตัวอักษรเป็นไปในลักษณะรูปแบบเดียวกัน และสามารถออกแบบตัวอักษรได้ง่าย รวดเร็วยิ่งขึ้น

4. ในงานวิจัยนี้ได้มีการออกแบบต้นแบบชุดตัวอักษรจากอัตลักษณ์จังหวัดนครปฐม จำนวน 10 แบบ โดยแบบอื่น ๆ นั้น สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดและสามารถออกแบบตัวอักษรภาษาอังกฤษได้

5. ในการออกแบบตัวอักษรนั้น ควรคำนึงถึงการสื่อความหมายของตัวอักษรที่ชัดเจน ไม่กำกวม เช่น ก ไก่ ไม่คล้ายคลึงกับ ถ ถู หรือสื่อความหมายเป็นตัวอักษรอื่น ๆ ได้ ต้องออกแบบให้แตกต่างกันชัดเจน

6. งานวิจัยนี้ได้นำรูปร่าง รูปทรงขององค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดนครปฐม มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของตัวอักษร ซึ่งผู้วิจัยได้ทดลอง ปรับเปลี่ยน พลิกแพลง ลด ตัดทอน และเอียงองศา จากประสบการณ์ของผู้วิจัย

เอง ซึ่งสามารถนำวิธีการไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบตัวอักษรที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันได้ไม่มากนักน้อย โดยขึ้นอยู่กับมุมมอง และประสบการณ์ของผู้ออกแบบซึ่งไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัว

7. ข้อควรระวังในการนำตัวอักษรในงานวิจัยนี้ไปใช้งาน คือ ต้นแบบตัวอักษรในบางชุดอาจสามารถสื่อสารอัตลักษณ์ของจังหวัดอยุธยาได้ หากมีตัวแปรอื่น ๆ ในการออกแบบที่สนับสนุน เช่น สี ลวดลายเชิงกราฟิก รวมไปถึงอารมณ์และความรู้สึกโดยรวมของชิ้นงานออกแบบ

บรรณานุกรม

- Anurat, Pongthep. *"Thai Font Design for Teenage Magazine."* Master's Degree Thesis, Silpakorn University, 2010.
- พงศ์เทพ อนุรัตน์. "การออกแบบชุดตัวอักษรไทยสำหรับนิตยสารวัยรุ่น." วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- Fuangpoosakul, Apinya. *Identity review of the theory and conceptual framework.* Bangkok: National Research Council of Thailand, 2003.
- อภิญญา เฟื่องฟูสกุล. *อัตลักษณ์ (Idenity) การทบทวนทฤษฎี และกรอบแนวคิด.* กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2546.
- Jingchit, Jira. *OpenType.* Nonthaburi: Publisher Core function, 2005.
- จิระ จริ่งจิตร. *OpenType.* นนทบุรี : สำนักพิมพ์ Core function, 2548.
- Khunprasert, Santi. *Type design.* Bangkok: Department of Art Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University, 2002.
- สันติ คุณประเสริฐ. *การออกแบบตัวอักษร.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- Lertkhathachan, Suchart. *Application of the theory of font design.* Bangkok: Rangsit University, 2000.
- สุชาติ เลิศธาดา. *การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการออกแบบตัวอักษร.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรังสิต, 2543.
- Naknoi, Chanaichon. *"The design of the Thai font set. that show the style of Bossa Nova Jazz."* Master's degree thesis, Silpakorn University, 2009.
- ชนัยชนม์ นาคน้อย. "การออกแบบชุดตัวอักษรภาษาไทย ที่แสดงแนวคิดบอสซาโนว่าแจ๊ส." วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.
- Phothiawat, Wisit. *"Type Design from Tawee Wisanukorn's Unique Handwriting."* National Academic Conference Ubon Ratchathani Rajabhat University No. 5. (31 August – 1 September 2017): 210-212.
- วิสิทธิ์ โพธิวัฒน์. "การออกแบบตัวพิมพ์จากเอกลักษณ์ลายมือของทวี วิษณุกร." การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ครั้งที่ 5. (31 สิงหาคม-1 กันยายน 2560): 210-212.

Pinkaew, Piyawan, Kriengsak Khiewmang and Pornsanong Wongsingthong. "Study of Identity The Personality Image of Nakhon Pathom Province." *Silpakorn University Journal* Vol. 37, Volume 1 (January-June 2017): 223-244.

ปิยะวรรณ ปิ่นแก้ว, เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง และ พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. “การศึกษาเอกลักษณ์ ภาพลักษณ์ บุคลิกภาพจังหวัด นครปฐม.” *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร* ปีที่ 37, เล่มที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2560): 223-244.

Thinnabutr, Prachid. *Graphic design*. Bangkok: Odeon Store Publishing House, 1987.

ประชิด ทิณบุตร. *การออกแบบกราฟิก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2530.

Travel2guide. “Aew Nuea Muan Jai, Lanna Thai way of life.” Recommended travel activities. [www.travel2guide.com/Aew Nuea Muan Jai%20 Lanna Thai way of life.html](http://www.travel2guide.com/Aew%20Nuea%20Muan%20Jai%20Lanna%20Thai%20way%20of%20life.html).

ทราเวลทูไกด์.คอม. “แอ่วเหนือม่วนใจ่วิถีไทยล้านนา.” แนะนำกิจกรรมท่องเที่ยว. www.travel2guide.com/แอ่วเหนือม่วนใจ่วิถีไทยล้านนา.html.

Worachartudompong, Worapong. *Calligraphy Lettering Design*. Bangkok: Silpa Bannakarn Publishing House, 2002.

วรพงษ์ วรชาติอุดมพงษ์. *อักษรประดิษฐ์ Lettering Design*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร, 2545.